

BILTEN

ANALIZE, VESTI, STAVOVI

EU spremna za "sudar" sa susedima
oko CBAM-a – zvaničnik ACER-a

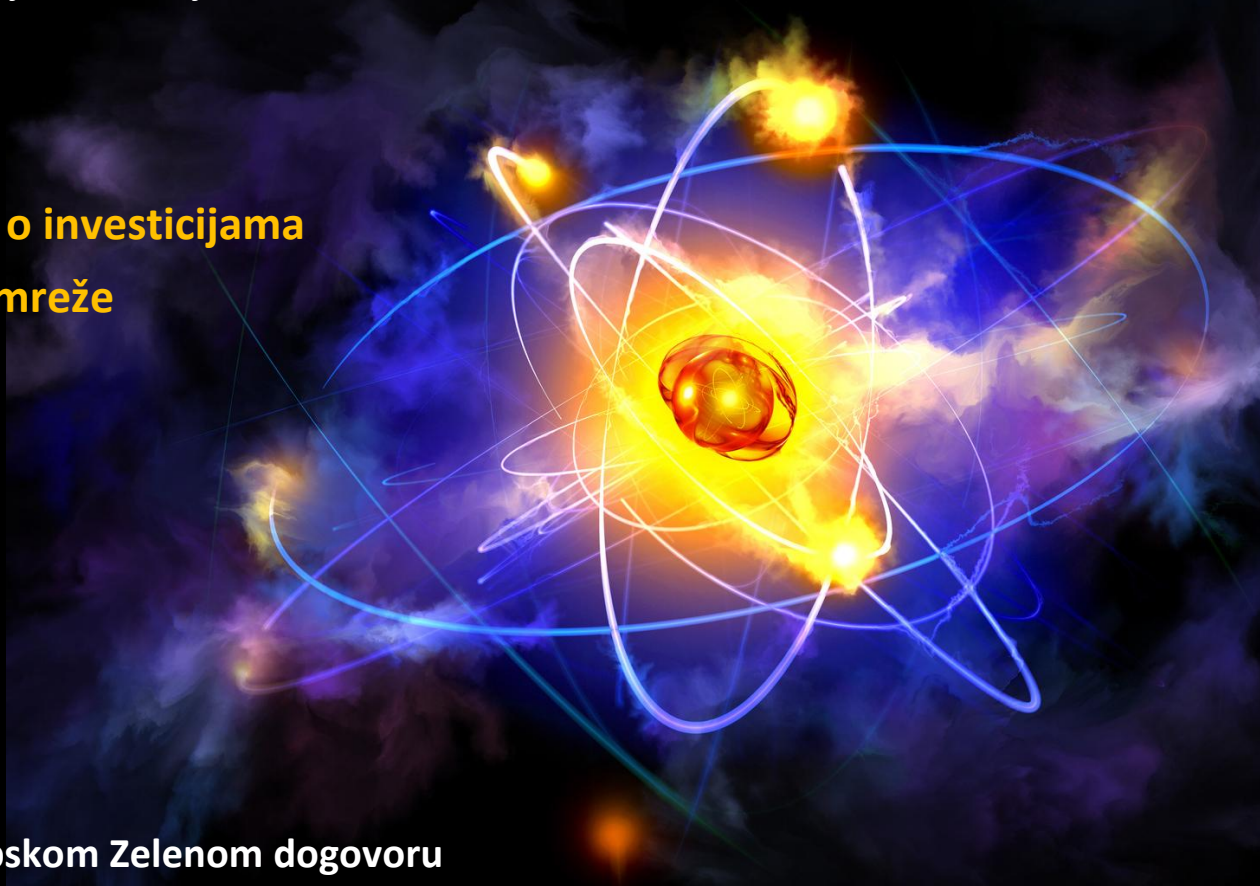
Entso-E poziva EU da odloži porez
na ugljenik nakon 2026. godine

EU: Uskrsnuće nuklearne energije

Povratak EU nuklearnoj energiji:
Pametna strategija ili kockanje?

Smernice EU o investicijama
u električne mreže

Zašto je evropskom Zelenom dogovoru
potreban socijalni dodatak?

SADRŽAJ

Smernice EU da električne mreže budu prikladne za budućnost	OVDE
EU spremna za "sudar" sa susedima oko CBAM-a – zvaničnik ACER-a	OVDE
Entso-E poziva EU da odloži porez na ugljenik nakon 2026. godine.....	OVDE
Zašto je evropskom Zelenom dogovoru potreban socijalni dodatak?	OVDE
Rekordno niska potrošnja energije u EU	OVDE
Evropa preispituje politiku nuklearne energije	OVDE
Povratak EU nuklearnoj energiji: Pametna strategija ili kockanje?	OVDE
Objavljivanje klimatskog cilja EU za 2040. s karbonskim kreditima u julu?	OVDE
Konsultanti upozorili EU da ne ublažava novi klimatski cilj	OVDE
NVO: klimatski ciljevi EU ugroženi bez hitne akcije u vezi s nacionalnim planovima ...	OVDE
Zeleni bum u EU nadmašuje izgradnju mreže i stvara razliku u cenama – IEA	OVDE
IEA: Globalna ulaganja u energiju na rekordnih 3,3 biliona dolara u 2025.	OVDE
Bugarski regulator: Novi mehanizam za električnu energiju za domaćinstva	OVDE

Smernice EU da električne mreže budu prikladne za budućnost

BRISSEL - Evropska komisija je 2. juna objavila [Smernice o anticipativnim investicijama za razvoj elektroenergetskih mreža](#), sa procenjenih 730 milijardi evra za distribuciju i 477 milijardi evra za razvoj prenosne mreže potrebnih do 2040. godine.

Dokument se obraća zemljama EU, nacionalnim regulatornim telima, kao i operaterima prenosnih i distributivnih sistema sa smernicama koje će im pomoći da stvore prave uslove kako bi investicije u mrežu odražavale buduće potrebe, a istovremeno osigurale pristupačnost za potrošače, kao i konkurentnost industrije.

Ova inicijativa nadovezuje se na Akcioni plan EU za mreže iz 2023. godine i Akcioni plan za pristupačnu energiju, navodi se u **saopštenju** Komisije.

Anticipativna ulaganja bave se potrebama razvoja mreže koje prevazilaze one koje se odnose na postojeće zahteve za priključenje na mrežu od strane projekata proizvodnje ili potražnje. Smernice donose konkretne preporuke u tri glavna područja:

planiranje mreže, regulatorni nadzor i troškovi i podsticaji.

Planiranje mreže treba se zasnivati na robusnim scenarijima buduće potražnje i proizvodnje, uzimajući u obzir energetske i klimatske strategije, uključujući Nacionalne energetske i klimatske planove. Periodi planiranja treba da budu dovoljno dugi, a zainteresirane strane uključene u rane faze procesa kako bi se na odgovarajući način uhvatile buduće potrebe.

Regulatorni nadzor

"Potrebno je da nacionalna regulatorna tela imaju dovoljno stručnosti i osoblja za procenu planova razvoja mreže, uključujući i na nivou distribucije, te odlučivanje o dodeli podsticaja za takva ulaganja. Moraju osigurati da je regulatorni okvir stabilan i uravnotežen za promotore projekata i krajnje kupce", navodi Komisija.

Osim toga, mogao bi se razmotriti dvostepeni proces odobravanja za ubrzanje projekata mreže uz minimiziranje rizika i troškova, koji obuhvata: i) projektovanje i izdavanje dozvola i ii) izgradnju.

Troškovi i podsticaji

Što se tiče mrežnih tarifa i naknada za priključak, smernice napominju da naknade koje odražavaju ne samo postojeći kapacitet mreže, već i planirana ulaganja, mogu posledično privući novu proizvodnju i opterećenja na lokacije gde je mreža spremna ili će biti spremna u doglednoj budućnosti.

Konačno, dokument sugerise da bi se korišćenje državnih garancija ili javnog budžeta za pokrivanje dodatnih troškova koji proizlaze iz mera za ubrzanje dekarbonizacije i integracije tržišta, uključujući i za anticipativne investicije, moglo razmotriti u skladu s regulatornim okvirom i pravilima državne pomoći.

EU spremna za "sudar" sa susedima oko CBAM-a – zvaničnik ACER-a

BRISSEL - Ključne politike EU - o Mehanizmu za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) i o spajanju evropskih tržišta električne energije - su "na putu potencijalnog sudara" zbog statusa zemalja koje nisu članice EU, rekao je zvaničnik evropskog energetskog regulatora ACER, prenosi **Montel**.

Iako oba imaju za cilj usklađivanje energetske sistema s ciljevima dekarbonizacije, njihova koegzistencija u istom regulatornom prostoru "mogla bi stvoriti ozbiljno trenje", posebno s trgovinom električnom energijom između EU i zemalja Energetske zajednice, rekao je ekspert za politiku u Agenciji za saradnju energetske regulatora (ACER) Zoran Vujasinović na Atinskom forumu o električnoj energiji 5. juna.

"Ključno pitanje je: Šta se dešava kada se ova dva sistema sudare?", rekao je, misleći na Energetsku zajednicu, koju čine zemlje kandidatkinje za članstvo u EU: Srbija, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija, Kosovo*, Albanija, Crna Gora, Moldavija, Ukrajina i Gruzija.

Prema trenutnom dizajnu tržišta, trgovina električnom energijom putem jedinstvenog mehanizma spajanja cena za dan unapred – kojem su se zemlje EU već pridružile – bila je inherentno anonimna i bez smera, rekao je Vujasinović.

„Ne znate hoće li se [električna energija] trgovati prema Bosni ili Mađarskoj. Štaviše, to nećete znati ni nakon trgovine.“

Ova neizvesnost predstavljala je veliki izazov za CBAM, koji je zahtevao jasne podatke o poreklu i odredištu trgovane električne energije kako bi se procenile ugrađene emisije CO₂, dodao je.

CBAM, planiran za pokretanje u januaru 2026. godine, ima za cilj ograničavanje uvoza proizvoda s

visokim udelom ugljenika – uključujući električnu energiju – iz zemalja izvan EU, što efektivno predstavlja porez, iako zemlje Energetske zajednice snažno lobiraju za izuzeće i trebalo bi o tome da razgovaraju sa Evropskom komisijom 1. jula, piše Montel.

Te zemlje bi takođe trebalo da se pridruže jedinstvenom mehanizmu spajanja cena energije EU dan unapred najkasnije do 2027. godine.

Nemoguće ostvariti?

Ali prema Vujasinoviću, ovaj oblik trgovine bilo bi nemoguće ostvariti.

Bez pouzdanog zaobilaznog rešenja, posledice bi mogle biti ozbiljne, rekao je, dodajući da rizik nije samo administrativni već i strukturni.

„Imaćemo ovaj lateralni efekat zaustavljanja integracije spajanja tržišta ili zaustavljanja integracije platformi za balansiranje“, rekao je Vujasinović,

„Evropi je potreban plan – ne tri meseca pre puštanja u rad, već sada“, dodao je on.

Entso-E poziva EU da odloži porez na ugljenik nakon 2026. godine

BRISSEL - Evropska grupa operatora prenosnog sistema električne energije Entso-E pozvala je Evropsku komisiju da razmotri odlaganje prelaznog perioda za mehanizam EU za a prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) nakon 2026. godine.

Entso-e upozorava da bi u suprotnom ovaj mehanizam mogao izazvati distorzije tržišta u susednim zemljama koje nisu članice EU, prenosi agencija **Montel**.

Zašto je evropskom Zelenom dogovoru potreban socijalni dodatak?

BRISEL - Kako Evropa udvostručuje svoju trku za neto nultom emisijom, pitanje ko snosi troškove sve je teže ignorisati, komentariše portal **360info** i konstatuje da bez socijalne dimenzije, vlade neće uspeti da sprovedu i implementiraju klimatske politike zbog nedostatka političke podrške.

Iako dekarbonizacija obećava čistiji vazduh i otporniju ekonomiju, put do toga je strm - posebno za radnike i zajednice povezane s energetske intenzivnim industrijama.

Čelik, cement, aluminijum i hemikalije - stubovi evropske industrijske baze - takođe su među njenim najvećim emiterima. Zelena tranzicija pretila da će najteže pogoditi one koji se oslanjaju na ove sektore za radna mesta i regionalni prosperitet.

Da bi upravljala ovim delikatnim balansiranjem, Evropska unija je prihvatila koncept "pravedne tranzicije" - napora da se osigura da prelazak s fosilnih goriva ne produbi socijalnu nejednakost ili ne ostavi ranjive regije iza sebe. Ali s industrijskom konkurentnošću pod pritiskom i globalnom energetske geopolitikom koja se menja, ispunjenje tog obećanja pokazuje se kao ogroman izazov.

Okvir koji ne ispunjava očekivanja?

Vodeća inicijativa EU za ovaj napor je Mehanizam pravedne tranzicije (JTM), pokrenut 2020. godine kako bi se pomoglo regijama zavisnim od uglja da

diverzifikuju svoje ekonomije, prekvalifikuju radnike i privuku zelene investicije. Mehanizam ima za cilj mobilizirati do 55 milijardi evra do 2027. godine, uključujući namenski fond, investicione garancije i kredite za javne projekte.

Uprkos toga, mnogi stručnjaci tvrde da JTM i dalje ne zadovoljava potreban obim. Njegov uski teritorijalni fokus isključuje druge teško pogođene industrije - poput energetske intenzivne industrije. U sektorima gde su emisije duboko ukorenjene u proizvodnim procesima, rizici od gubitka radnih mesta i industrijskog preseljenja u inostranstvo ostaju visoki.

Nadalje, oslanjanje JTM-a na nacionalno sufinansiranje istaklo je oštre razlike u fiskalnim kapacitetima između bogatijih i siromašnijih država članica.

Argumenti za sporazum o socijalnoj industriji

Mnogi tvrde da nedostaje integrisaniji evropski pristup koji povezuje dekarbonizaciju sa socijalnim investicijama i ekonomskom otpornošću. Nedavni predlog Evropske komisije za Sporazum o čistoj industriji korak je u tom smeru, fokusirajući se na povećanje zelenih tehnologija, jačanje lanaca snabdevanja i poboljšanje strateške autonomije. Ali njegov uspeh zavisi od još nepostojećeg vitalnog partnera: sporazuma o socijalnoj industriji.

Takav sporazum proširio bi trenutni opseg politike kako bi uključio ne samo regije uglja, već i energetske intenzivne sektore i proizvodnju automobila, koji se suočavaju s drastičnom industrijskom transformacijom zbog klimatskih ciljeva, automatizacije i globalne konkurencije. Također bi zahtevao nova finansijska sredstva za finansiranje prekvalifikacije, mobilnosti radne snage i inkluzivnih inovacija - osiguravajući da zelena ekonomija nije samo čistija, već i pravednija.

Važno je napomenuti da svako novo finansiranje mora rešiti razliku u fiskalnim kapacitetima među državama članicama. Dok EU priprema svoj sledeći višegodišnji finansijski okvir, ugrađivanje socijalnog stuba u klimatsku i industrijsku politiku biće ključno za izbegavanje dvobrzinske tranzicije na celom kontinentu, konstatuje **360info**.

Rekordno niska potrošnja energije u EU

BRISEL - Bruto dostupna energija u EU pala je za 4,1% u 2023. godini, ali Evropa sada radi više s manje, prenosi **Jurojuz**. Obnovljivi izvori sada osiguravaju 19,5% energije.

Ukupna energija u EU, ono što Eurostat naziva bruto dostupnom energijom, pala je za 4,1% u 2023. godini, ili ekvivalentno oko 380 miliona barela nafte, što je rekordno nizak nivo.

EU je i dalje u velikoj meri zavisna od fosilnih goriva (67%), ali obnovljivi izvori sada osiguravaju 19,5% sve energije u EU, što je porast od 31% u odnosu na 2013. godinu i samo jedan procentni poen manje od prirodnog gasa.

Nordijske zemlje, poput Švedske, Finske i Danske, predvode zelenu tranziciju, s obnovljivim izvorima energije koji čine 40-50% njihovog energetskog miksa.

Poljska i Češka Republika i dalje se oslanjaju na uglj, dok čvrsta goriva i dalje zadovoljavaju otprilike trećinu njihove potražnje.

Uvoz energije i trendovi potrošnje

EU proizvodi samo oko 40% energije koju troši.

Domaća primarna proizvodnja pala je za skoro 20% od 2013. godine. Gotovo sva nafta (95%) i gas (90%) moraju se transportovati tankerima ili cevovodima.

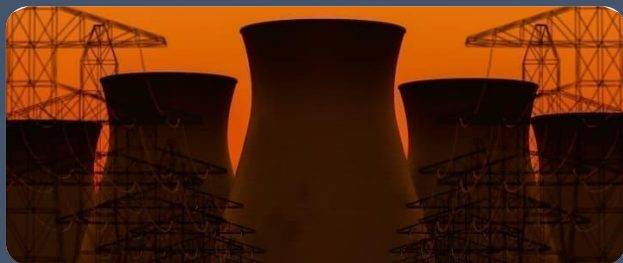
To ostavlja energetska zavisnost EU na 58,4%, što je manje od rekorda iz 2022. godine, ali i dalje više od proseka iz 2010-ih.

Analizirajući strukturu potrošnje energije, transport je najveći potrošač, pokriva 32% potražnje.

Domaćinstva slede sa 26,3%, dok industrija apsorbira 24,6%. Usluge i poljoprivreda zajedno koriste 9,1%, a preostalih 8% usmerava se na ne-energetske svrhe poput sirovina i maziva.

Evropa preispituje politiku nuklearne energije

LONDON - Evropa prihvata nuklearnu energiju s novom snagom, prenosi **OilPrice.com**. Čak i istorijski najvatreniji protivnici nuklearne energije ublažavaju svoja ograničenja u pogledu ovog oblika proizvodnje energije bez emisija ugljenika, dok kontinent nastavlja udaljavanje od uvoza nafte i gasa.

U martu je vlada Italije napravila značajan korak ka ukidanju 40-godišnje zabrane proizvodnje nuklearne energije u zemlji. U aprilu je rukovodstvo Španije naznačilo da će biti otvoreno za ponovno razmatranje postepenog ukidanja nuklearnih elektrana u toj zemlji. I baš ovog meseca, Danska je sledila primer Italije javno objavljujući pravno ponovno razmatranje svoje nuklearne zabrane, a Nemačka - najoštrij protivnik nuklearne energije u Evropi - složila se da odustane od svog protiviljenja nuklearnoj energiji u zakonodavstvu Evropske unije, u saradnji s Francuskom. Nemački zvaničnik nazvao je ovaj potez "revolucionarnom promenom politike" koja će ukloniti prepreke i povećati efikasnost u kreiranju energetske politike unutar Evropske unije. Prema izveštaju **CNBC**-a, „Obnovljeni evropski interes za nuklearnu energiju pokazuje kako neke zemlje vide put ka većoj energetskej nezavisnosti.“ Međutim, to je takođe povezano sa „skrivenim troškovima“ balansiranja i transporta električne energije iz obnovljivih izvora, izveštava ovaj medij.

Iako solarna i energija vetra ostaju mnogo jeftinije alternative za proizvodnju energije, njihovo brzo širenje u evropskim mrežama nije prošlo bez izazova. Prošlog meseca, jedan od najgorih nestanaka struje u evropskoj istoriji osakatio je električne mreže širom Španije i Portugala, a mnogi misle da je to posledica brze izgradnje obnovljivih resursa u toj regiji. Dok su zvanični izveštaji o uzroku nestanka struje još uvek u fazi istrage, kritičari su odmah ukazali na činjenicu da je u vreme nestanka struje oko 70% proizvodnje električne energije u Španiji poticalo iz obnovljivih izvora i da je rast solarnih kapaciteta u toj zemlji nadmašio ostatak Evrope za faktor dva.

Nadalje, okretanje ka obnovljivim izvorima energije izazvalo je određenu volatilnost na evropskim energetskeim tržištima, gde su cene povremeno padale ispod nule tokom protekle godine. Iako su ovi padovi cena odlične vesti za evropske potrošače, koji su poslednjih godina pogođeni visokim računima za komunalne usluge, oni su loše vesti za sektor i klimu, jer mogu obeshrabriti daljnja ulaganja u proširenje kapaciteta obnovljivih izvora energije. Veliki deo ove obnovljene pažnje prema nuklearnoj energiji usmeren je na izgradnju malih modularnih reaktora, umesto tradicionalnih nuklearnih elektrana. Ova relativno nova tehnologija nudi mnogo prednosti zemljama poput Danske i Italije koje su pre mnogo godina postepeno ukidale svoju nuklearnu radnu snagu, a time i nacionalnu nuklearnu ekspertizu. Za razliku od nuklearnih elektrana punog obima, koje zahtevaju godine projektovanja i planiranja, ovi mali moduli se grade u fabričkim uslovima i sastavljaju na licu mesta s relativno malom posadom, a ujedno zahtevaju malo nadzora.

Povratak EU nuklearnoj energiji: Pametna strategija ili kockanje?

BRISSEL - Nuklearna energija može pomoći u ostvarivanju dugoročnih klimatskih ciljeva, ali neće rešiti kratkoročnu energetska nesigurnost Evropske unije, komentariše *euroweekly* zaokret Brisela prema ovom kontroverznom izvoru energije i navodi razloge:

Nije tako „lokalno“ kao što se čini

Jedan od ključnih argumenata u korist nuklearne energije je: energetska nezavisnost. Ali uranijum, žila kucavica nuklearnih reaktora, teško da je lokalni resurs. Preko 60% uvoza uranijuma u EU trenutno dolazi iz Kazahstana i Rusije, koja osim toga dominira tržištem obogaćivanja uranijuma.

Zamka vremenskog okvira

Izgradnja nuklearne infrastrukture zahteva vreme, i to mnogo. S druge strane, solarne farme su "instantne". Vodeći britanski projekat, Hinkley Point, na primer prvi put je najavljen 2008. i odobren 2016. godine, prvobitno se očekivalo da će biti operativan do 2025. godine. Najnovije procene sada daju završetak 2031. godine.

Dilema otpada

Visokoradioaktivni otpad ostaje opasan milenijumima, a sigurna dugoročna rešenja za odlaganje ostaju retka.

Fuzija: Duga igra

U pozadini svih nuklearnih diskusija lebdi fuzija, sveti gral čiste energije. Za razliku od tradicionalne fisije, koja cepa atome i proizvodi dugovečni radioaktivni otpad, fuzija oponaša Sunčev proces kombinovanja atoma, nudeći potencijalno neograničenu energiju s minimalnim nusproizvodima.

Ali čak i najoptimističniji vremenski okviri smeštaju komercijalnu fuziju za najmanje 15-20 godina....

Komisija priprema prvu strategiju fuzije na nivou EU

BRISSEL - Evropska komisija (EK) objavila je poziv za dokaze kako bi prikupila povratne informacije i pružila doprinos prvoj EU Strategiji fuzije, *saopšteno* je 5. juna na portalu EK.

Planirana za objavljivanje do kraja 2025. godine, strategija će biti ključni korak ka pozicioniranju EU na svetskom nivou u razvoju fuzije i ubrzanju komercijalne fuzijske energije u EU.

Ova inicijativa ispunjava obaveze preuzete u Sporazumu o čistoj industriji i Akcionom planu za pristupačnu energiju.

Fuzija je obećavajući izvor energije s niskim udelom ugljenika tokom kojeg se više atomskih jezgara spajaju formirajući jedno teže jezgro. Ovaj proces prati oslobađanje energije zavisno od mase jezgara koja su u njega uključena.

Na slici: ITER

EU ostaje globalni lider u fuziji zahvaljujući svojoj centralnoj ulozi u projektu ITER (gradi u svetu najveći i najnapredniji eksperimentalni nuklearni fuzioni reaktor u na jugu Francuske) i kontinuiranim naporima u okviru Programa za istraživanje i obuku Euratoma. Međutim, globalna konkurencija raste, a zemlje poput SAD-a, Velike Britanije, Kine i Japana već su pokrenule nacionalne strategije fuzije i privukle sve veći nivo privatnih investicija.

Objavljivanje klimatskog cilja EU za 2040. s karbonskim kreditima u julu?

BRISEL — Prema rečima dvoje diplomata, klimatski cilj Evropske komisije za 2040. godinu očekuje se 2. jula i uključivaće korišćenje međunarodnih karbonskih kredita, prenosi 30. maja **POLITIKO**.

Poverenik EU za klimu Vopke Hoekstra rekao je krajem maja predstavnicima vlade u Briselu da će izvršna vlast EU predložiti cilj smanjenja emisija za 90 posto s fleksibilnostima u pogledu načina na koji zemlje mogu ostvariti taj cilj, rekli su, na njihov zahtev neimenovani diplomati za briselski portal.

Dodali su da je Hoekstra rekao da je jedna od fleksibilnosti koju će Komisija odobriti vladama korišćenje međunarodnih karbonskih kredita, što će omogućiti zemljama EU da ispune deo cilja za 2040. godinu plaćanjem projekata smanjenja emisija u inostranstvu umesto samo smanjenja vlastitog ugljeničnog otiska.

Karbonski krediti bi trebalo da funkcionišu na sledeći način: Jedna zemlja - recimo, članica EU - plaća za projekt koji smanjuje emisije u drugoj zemlji (obično siromašnjoj naciji), na primer, solarnu farmu koja zamenjuje zagađujuću energiju na ugalj. Ali umesto da zemlja domaćin solarne farme uračuna smanjenje u sopstveni cilj, zemlja EU bi dobila kredit.

U praksi, takve transakcije često nisu uspele dovesti do dokumentovanog smanjenja emisija, ali novi okvir koji su podržale Ujedinjene nacije, finaliziran prošle godine, podigao je nadu da će budući krediti biti bolje regulisani.

Komisija je trebalo da predstavi svoj cilj za 2040. godinu - zakonski zahtev prema zakonodavstvu bloka o klimi - do kraja marta, nakon što je preporučila smanjenje od 90 posto u 2024. godini. Izvršna vlast EU odlučila je da odloži objavljivanje i istražiti opcije za slabljenje cilja kroz fleksibilnosti, uključujući karbonske kredite, nakon što je utvrdila nedovoljnu podršku za cilj među vladama EU i Evropskim parlamentom.

Nemačka, Francuska i Poljska izrazile su podršku uključivanju karbonskih kredita, dok kritičari upozoravaju da bi njihova upotreba potkopala napore bloka da dekarbonizuje svoju ekonomiju do sredine stoleća.

Konsultanti upozorili EU da ne ublažava novi klimatski cilj

BRISEL - Nezavisni savetnici Evropske unije upozorili su na ublažavanje planiranog klimatskog cilja bloka za 2040. godinu, jer zvaničnici EU razmatraju ublažavanje cilja kako bi pokušali obuzdati politički otpor protiv ambicioznih politika zaštite životne sredine, javlja **Rojters**.

Evropska komisija planira da u julu predloži pravno obavezujući cilj smanjenja emisija zemalja EU za 90% do 2040. godine, u odnosu na nivoe iz 1990. godine. Međutim, suočen s otporom vlada, Brisel procenjuje opcije, uključujući postavljanje nižeg cilja za domaće industrije i korišćenje međunarodnih karbonskih kredita kako bi se nadoknadio jaz do 90%.

Savetnici EU za klimatske nauke, Evropski naučni savetodavni odbor za klimatske promene (ESABCC), upozorili su na ovaj pristup, za koji su rekli da rizikuje preusmeravanje sredstava od ulaganja u evropske industrije i infrastrukturu.

"Korišćenje međunarodnih karbonskih kredita za postizanje ovog cilja, čak i delimično, moglo bi potkopati stvaranje domaće vrednosti preusmeravanjem resursa od neophodne transformacije ekonomije EU", rekao je ESABCC u analizi cilja za 2040. godinu, objavljenoj u prošli ponedjeljak.

Brisel tvrdi da je EU skoro na putu da ostvari cilj smanjenja emisija do 2030.

BRISEL - Evropska unija je „na dobrom putu“ da ostvari svoj cilj za 2030. godinu, a to je smanjenje emisija koje zagrevaju planetu za 55 posto, prema novim nalazima objavljenim na kraju maja, prenosi briselski portal **POLITIKO**.

Evropska komisija zasnovala je zaključke na ažuriranim klimatskim planovima zemalja, koje su vlade podnosile poslednjih meseci. Procena — koja pokazuje da je EU na putu da smanji emisije za 54 posto do 2030. godine — odražava napredak bloka, koji je ranije saopštio da je u opasnosti da ne ostvari svoj cilj za 2030. godinu na osnovu prethodnih klimatskih planova.

Ali ažurirana brojka — koja se meri u odnosu na nivo emisija iz 1990. godine — takođe se oslanja na to da li će zemlje ispuniti nova obećanja uprkos ekološkoj reakciji i rastućem fokusu na potrošnju na odbranu.

Izveštaj izvršne vlasti EU pokazao je da zemlje takođe ne ispunjavaju nekoliko ciljeva za 2030. godinu koji se odnose na apsorpciju ugljenika i obnovljivu energiju.

Na primer, blok nije na putu da stvori dovoljno „ponora ugljenika“ — ili zdravih šuma i kopnenih površina — da apsorbuje željeni ekvivalent od 310 miliona tona CO₂ godišnje do 2030. godine.

Članice EU takođe zaostaju u pogledu ciljeva energetske efikasnosti. Predviđa se da će blok smanjiti potrošnju energije za samo 8,1 posto - što je manje od cilja od 11,7 posto za 2030. godinu.

Komesar za energetiku Dan Jorgensen je rekao da će Komisija ponuditi nove predloge za rešavanje ovog problema, ukazujući na plan elektrifikacije koji se očekuje sredinom 2027. godine.

NVO upozoravaju da su klimatski ciljevi EU ugroženi bez hitne akcije u vezi s nacionalnim energetske planovima

BRISEL - Nova procena nevladine organizacije upozorava da, uprkos nedavnom optimizmu Evropske komisije, Nacionalni planovi za energiju i klimu (NECP) mnogih država članica i dalje nisu dovoljni za ostvarenje klimatskih ciljeva EU za 2030. godinu, prenosi **Energy Live News**.

Izveštaj, koji su objavili CAN Europe i partneri, ističe ozbiljne nedostatke u ambicijama politika, finansiranju i implementaciji.

Iako Komisija tvrdi da su konačni NECP-ovi "značajno smanjili jaz" u odnosu na ciljeve EU, analiza zaključuje da napredak na papiru nije dovoljan.

"Ciljevi su na dohvat ruke - ali s preostalih samo pet godina, implementacija mora postati glavni prioritet", rekla je Brigita Bozso iz CAN Europe.

"Sami planovi neće smanjiti emisije niti će iskoristiti prednosti energetske tranzicije."

Izveštaj je procenio 16 NECP-ova i utvrdio da samo polovina uključuje scenarije politika usklađene s potrebnim smanjenjem emisija u ključnim sektorima poput transporta, zgradarstva i poljoprivrede.

Većina takođe ne ispunjava doprinose od 8,1% na nivou EU za energetske efikasnost prema Direktivi o energetske efikasnosti.

Zeleni bum u EU nadmašuje izgradnju mreže i stvara razliku u cenama – IEA

PARIZ- Širenje obnovljivih izvora energije nadmašuje ulaganja u mrežnu infrastrukturu u EU i stvara velike razlike u cenama električne energije između tržišta, konstatovala je Međunarodna agencija za energiju (IEA) u godišnjem izveštaju o investicijama objavljenom u prošli četvrtak.

„Neefikasnosti“ uključuju „duge redove za priključenje [za nove zelene jedinice] i nemogućnost prenosa jeftine obnovljive električne energije iz južnih delova Evropske unije u područja s velikom potražnjom“, dodala je agencija sa sedištem u Parizu, a prenosi agencija **Montel**.

Neusklađenost je na kraju dovela do „snažnih fluktuacija cena“, pri čemu su negativne spot cene električne energije postajale sve češće, a istovremeno su stvarale „značajne razlike u spot cenama među državama članicama“.

U dosadašnjem delu godine, cene za dan unapred u proseku su iznosile 59,12 EUR/MWh u Španiji, 70,60 EUR/MWh u Francuskoj, 95,34 EUR/MWh u Nemačkoj i 90,79 EUR/MWh u Velikoj Britaniji, pokazali su podaci berze.

„Integrirani sistem“

„Nestabilnost cena električne energije naglašava potrebu za integriranim energetske sistemom i značajnim ulaganjima u mrežnu infrastrukturu i skladištenje“, saopštila je IEA.

Ovo bi trebalo da obuhvati „planiranje i realizaciju projekata, pojednostavljeno izdavanje dozvola, povećanu digitalizaciju i poboljšanu vidljivost potrebe za različitim komponentama lanca snabdevanja“.

Iako su ulaganja u mrežu širom bloka trebalo da premaše 70 milijardi USD ove godine, udvostručujući nivo viđene pre deset godina, širenje evropskih obnovljivih izvora energije i dalje se suočava s preprekama, navodi se u izveštaju.

Problemi su uključivali rastuće troškove, više kamatne stope i probleme u lancu snabdevanja, dodaje se, navodeći kao primer nedavni tender Danske za priobalnu vetroelektranu koji nije privukao ponude.

Uprkos zabrinutosti, evropske investicije u čistu energiju trebalo bi da dostignu 390 milijardi dolara u 2025. godini, što bi je svrstalo na treće mesto u svetu, saopštila je IEA.

Zelena tranzicija

Zelena tranzicija se odrazila na proizvodnju, pri čemu su obnovljivi izvori energije prošle godine generirali oko 50% električne energije u EU, dok je proizvodnja na bazi

fosilnih goriva pokrila nešto više od 25%, što je skoro polovina udela isporučivanog pre deset godina.

To je delom bilo zahvaljujući smanjenju troškova solarnih panela na krovovima za više od 50% i padu od približno 40% za solarne instalacije montirane na zemlju u poslednjoj deceniji, što tehnologiju čini "isplativom opcijom".

IEA: Globalna ulaganja u energiju na rekordnih 3,3 biliona dolara u 2025.

PARIZ - Očekuje se da će skok ulaganja u čistu energiju podići na rekordnih 3,3 biliona dolara (2,89 biliona eura) globalne investicije u energiju u 2025. godini, **saopštila** je u minuli četvrtak Međunarodna agencija za energiju (IEA).

Tehnologije čiste energije, uključujući obnovljive izvore energije, nuklearnu energiju i skladištenje energije, trebalo bi da privuku 2,2 biliona dolara investicija, što je dvostruko više od očekivanog iznosa za fosilna goriva, navodi IEA u svom godišnjem izveštaju o svetskim investicijama u energiju. Očekuje se da će solarna energija biti najveći korisnik, s prognozama da će investicije dostići 450 milijardi dolara u 2025. godini. Nasuprot tome, očekuje se pad ulaganja u naftu i gas..

Bugarska: Regulator pokreće novi mehanizam za električnu energiju za domaćinstva

SOFIJA - Bugarska Regulatorna komisija za energetiku i vodu (KEWR) je 3. juna otvorila javnu raspravu o izmenama i dopunama (nacrtu) Uredbe o regulaciji cena električne energije. Ovo je neophodno zbog izmena Zakona o energetici, usvojenih u maju ove godine, koje predviđaju potpunu liberalizaciju veleprodajnog tržišta električne energije od 1. jula ove godine. Kao i novi mehanizam za kompenzaciju domaćinstava kao

potrošača električne energije. Koncept "regulisanog tržišta" izbačen je iz Uredbe, prenosi **3e-news**.

Uredba predviđa proces potpune liberalizacije veleprodajnog tržišta električne energije. Kao i mehanizam za osiguranje nesmetanog prelaska na tržišno zasnovane cene za krajnje kupce iz kategorije domaćinstava.

Kako stručnjaci iz radne grupe KEWR-a ističu u svom izveštaju, izmene predviđaju:

- uklanjanje pojma "javni snabdevač električnom energijom";
- određivanje procenjene mesečne raspoloživosti za proizvodnju električne energije proizvođača od kojih će javni snabdevač kupovati električnu energiju;
- količinu električne energije u skladu s kojom će javni snabdevač sklapati transakcije s krajnjim snabdevačima.

"U tom smislu, ukida se obaveza Regulatora da odobrava cene po kojima:

- proizvođači u okviru svoje utvrđene raspoloživosti prodaju električnu energiju javnom snabdevaču;
- javni snabdevač prodaje krajnjim snabdevačima kupljenu električnu energiju za potrebe regulisanog tržišta, a krajnji snabdevači prodaju električnu energiju krajnjim kupcima iz kategorije domaćinstava.

Komisiji su data ovlašćenja da utvrdi osnovnu cenu električne energije za 1 MWh (bez PDV-a), koju

krajnji kupac iz kategorije domaćinstava treba da plati za relevantni regulatorni period;

- određuje komponentu cene krajnjeg snabdevača u odnosu na snabdevanje električnom energijom krajnjih kupaca iz kategorije domaćinstava.

Uredba takođe predviđa da KEWR svakog meseca utvrđuje naknadu za pokrivanje dela troškova krajnjih kupaca iz kategorije domaćinstava za

električnu energiju kupljenu od krajnjeg snabdevača, a regulisano je i kako se ova naknada formira.

Sredstva za ove naknade obezbediće se iz elektroenergetskog sistema Fonda za sigurnost električne energije (FSSES).

Prema Uredbi, komponenta cene krajnjeg dobavljača u vezi sa snabdevanjem električnom energijom krajnjih kupaca iz kategorije

domaćinstava određuje se u iznosu do 7 posto utvrđene osnovne cene električne energije za 1 MWh.

Osim toga, regulator energetike moći će da „odredi satne, sezonske i druge tarifne strukture osnovne cene električne energije za 1 MWh, koju krajnji kupac iz kategorije domaćinstava treba da plati za relevantni regulatorni period“.

Uredba takođe reguliše kako će se kompenzovati krajnji dobavljači koji će kupovati električnu energiju na berzi, uglavnom se pozivajući na novu opciju u segmentu „tržišta za dan unapred“. To ne znači da su isključene opcije koje nude drugi segmenti Bugarske nezavisne energetske berze, uz preciziranje iznosa kompenzacije za krajnje dobavljače u takvom slučaju.

Cilj izmena je da se od krajnjih snabdevača zahteva da prijave svoje prihode prilikom određivanja naknade. Istovremeno, „svaki kvartal, prilikom određivanja iznosa naknade, regulator će izvršiti prilagođavanje sa prekomerno ili nedovoljno naplaćenim prihodima formiranim primenom tarifne strukture na osnovnu vrednost električne energije za 1 MWh tokom ovog perioda, a ovo prilagođavanje se može odložiti.“